

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), (jud. C. Vîrlan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, M. Guzun, Iu. Cotruță)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție,
(jud. Sv. Filincova, A. Cobăneanu, Iu. Bejenaru, D. Mardari, N. Craiu)

Î N C H E I E R E

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând cererea de revizuire depusă de CCL nr.312,
în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de
SRL „S.B.- Fainex” împotriva CCL nr.312 cu privire la încasarea datoriei, dobânzii
și a penalității de întârziere, nulității procesului verbal și a hotărârii Adunării
Generale extraordinare a CCL nr.312 din 25 septembrie 2011, declararea nulității
procesului verbal și a hotărârii Consiliului CCL nr.312 din 22 iulie 2011
și la acțiunea reconvențională depusă de CCL nr.312 împotriva „S.B.-Fainex”
SRL cu privire la declararea nulității actelor juridice civile,
împotriva deciziei din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție

c o n s t a t ă :

La 23 octombrie 2013, SRL „S.B.-Fainex” a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 312, solicitând
încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantei a sumei datoriei în mărime de
4 141 091,2 lei, penalitatea contractuală în sumă de 741 255,2 lei și dobânda de
întârziere a plății în sumă de 1 042 193,47 lei, încasarea din contul pârâtei a tuturor
cheltuielilor de judecată în legătură cu examinarea cauzei.

La 11 mai 2015, CCL nr.312 a depus cerere reconvențională privind declararea
nulității actelor juridice civile.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani),
acțiunea depusă de către SRL „S.B.-Fainex” împotriva CCL 312 cu privire la
încasarea datoriei, a dobânzilor și penalităților, declararea nulității a procesului-
verbal și a hotărârii Adunării Generale extraordinare a CCL nr.312 din 25 septembrie
2011 și declararea nulității a procesului-verbal și a hotărârii Consiliului CCL nr.312
din 22 iulie 2011 a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost încasat de la SRL „S.B.-Fainex” în beneficiul statului taxa de stat pentru
acțiunea de bază în mărime de 41 300 de lei.

Acțiunea reconvențională înaintată de CCL nr. 312 împotriva SRL „S.B.-Fainex” cu privire la declararea nulității actelor juridice civile a fost admisă.

A fost declarată nulitatea actelor juridice, după cum urmează: Factura fiscală FV4195948 din 27 octombrie 2011 pe suma de 9 393 377,26 de lei, Factura fiscală FV4195950 din 27 octombrie 2011 pe suma de 1 751 415,72 de lei, Actul de executare a lucrărilor nr. 4 din 27 octombrie 2011 pe suma de 4 925 613,26 de lei, Actul de executare a lucrărilor nr. 5 din 27 octombrie 2011 pe suma de 4 467 764 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate 14900/Amenajarea parcărilor adăugătoare pe octombrie 2011 pe suma de 818 386,57 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate /instalarea Cheie-stop în parcări din metal oțel/ 14900 pe octombrie 2011 pe suma de 58 763,43 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate Montarea și costul ferestrelor la subsoluri [7case de locuit] pe octombrie 2011 pe suma de 385 544,41 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate /efectuarea găurilor la balcoane pentru evacuarea gazelor de în cazane /conform prescripției inspectorului anti incendiar] pe octombrie 2011 pe suma de 212 847,23 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate /montarea plaselor metalice la pardoselile subsolurilor/, la 7 case pe octombrie 2011 pe suma de 178 290,30 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate /uși din metal la subsol/[7 blocuri locative] pe octombrie 2011 pe suma de 59 073,91 de lei, Procesul verbal de recepție a lucrărilor executate /strat termoizolant din cimentoplast la acoperiș/ 7case-14900 pe octombrie 2011 pe suma de 38 509,87 de lei.

A fost încasat de la SRL „S.B.-Fainex” în beneficiul statului taxa de stat la acțiunea reconvențională în sumă de 50 000 de lei.

Au fost anulate măsurile de asigurare a acțiunii luate prin Încheierea Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 24 octombrie 2013 nr.2e-4227/13, ridicând sechestrele asupra bunurilor CCL nr. 312.

Prin decizia din 30 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „S.B.-Fainex” și menținută hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani).

Prin decizia din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de SRL „S.B.-Fainex”, casate decizia din 30 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) în partea acțiunii inițiale cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată și acțiunii reconvenționale cu privire la declararea nulității actelor juridice și în această parte emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii inițiale și de respingere ca tardivă a acțiunii reconvenționale.

La 05 aprilie 2022, CCL nr. 312 a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, solicitând casarea acesteia.

În motivarea cererii de revizuire a menționat că, a înaintat o plângere în fața CtEDO, invocând încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza eșuării examinării chestiunii cu privire la respectarea termenului de prescripție la înaintarea acțiunii civile. În acest contest a indicat că, deși a invocat prescripția în fața tuturor instanțelor naționale, acestea nu s-au referit la respectarea termenului de trei ani pentru inițierea acțiunii civile și respectiv au abordat arbitrar o întrebare esențială pentru justa soluționare a cauzei.

În legătură cu faptul comunicării decătre Curtea Europeană a Drepturilor

Omului a cauzei CCL nr. 312 v. Republica Moldova (nr. 39726/20), la 03 februarie 2022, a avut o întrevvedere cu Agentul guvernamental, în cadrul căreia s-a discutat posibilitatea și condițiile încheierii unui acord de soluționare amiabilă în vederea remedierii încălcărilor prevederilor Convenției la nivel național prin redeschiderea procedurilor naționale.

În acest sens, CCL nr. 312 a considerat că, pentru a evita constatarea încălcării de către CtEDO, recunoașterea încălcării art. 6 § 1 din Convenție, art. 1 din Protocolul 1 la Convenție și acordarea unei satisfacții echitabile în sumă de 6000 de euro, cu condiția respingerii acțiunii inițiale ca tardivă, la nivel național, este rezonabilă.

La 25 mai 2022, SRL „S.B.-Fainex” a depus o referință la cererea de revizuire, solicitând respingerea acesteia ca inadmisibilă.

În susținerea poziției sale a menționat că potrivit comunicatului din 18 ianuarie 2022, CtEDO a invitat Guvernul Republicii Moldova să prezinte observațiile scrise cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor acordate, și anume, dacă a existat o ingerință în dreptul CCL nr. 312 la un proces echitabil la stabilirea drepturilor și obligațiilor sale civile, și dacă a existat o încălcare a dreptului CCL nr. 312 la respectarea bunurilor, făcând referire la cauza Grafescolo SRL v. Republica Moldova. Astfel, a indicat că aparent se întrevvedere temeiul de revizuire prevăzut la art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă – inițierea unei proceduri amiabile de către Guvern, totuși la caz nu există acel temei excepțional de redeschidere a procedurii judiciare.

Din comunicatul CtEDO nu rezultă că, Curtea nu a fost convinsă de argumentele reținute de către Curtea Supremă de Justiție în decizia sa, nici că urmează o hotărâre de condamnare a Republicii Moldova pentru modalitatea în care a fost examinat acest litigiu, Curtea solicitând răspunsuri de la Guvern la întrebările formulate după studierea dosarului și obținerea comentariilor cu privire la circumstanțele de fapt și de drept.

A concluzionat că temeiul de revizuire este unul neîntemeiat și contrar jurisprudenței, or în cazul admiterii acesteia va fi afectat un drept fundamental ale preeminenței dreptului și anume principiul securității raporturilor juridice.

În ședința publică din 17 noiembrie 2022, CCL nr.312, reprezentată de administratorul Grinko Igor și de către Tufan Aliona, a susținut cererea de revizuire înaintată pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta.

În ședința publică din 17 noiembrie 2022, SRL „S.B.-Fainex”, reprezentată de avocatul Trestianu Dorin, a solicitat respingerea ca inadmisibilă a cererii de revizuire, invocând în susținerea poziției sale argumentele redată în referința la cererea de revizuire.

Verificând decizia supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate, opiniile expuse în cadrul audierilor publice, și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În corespundere cu prevederile art. 451 al Codului de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447 al Codului de

procedură civilă, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 al Codului de procedură civilă și anexându-se probele ce le confirmă.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul CCL nr. 312 a invocat prevederile art. 449 lit. g) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 449 lit. g) al Codului de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Instanța de revizuire constată că pe pagina web al Curții Europene a Drepturilor Omului, la 07 februarie 2022, a fost publicat comunicatul din 18 ianuarie 2022 în cauza CCL nr. 312 împotriva Republicii Moldova (cererea nr. 39726/20), Guvernul fiind invitat să prezinte observațiile scrise cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor dacă reclamantul a avut o audiere echitabilă în stabilirea drepturilor și obligațiilor sale civile, în conformitate cu articolul 6 § 1 din Convenție și dacă a existat o încălcare a dreptului reclamantului de a se bucura în mod pașnic de bunuri, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1.

Din cererea de revizuire rezultă că, la 03 februarie 2022, a avut loc o întrevedere între Agentul guvernamental și reprezentanții CCL nr. 312, în cadrul căreia a fost discutată posibilitatea și condițiile încheierii unui acord de soluționare amiabilă. Revizuentul a declarat că în rezultatul întrevederii menționate părțile au decis inițierea procedurii de soluționare amiabilă a cauzei, în vederea remedierii pretinselor încălcări, prin redeschiderea procedurilor judiciare naționale.

Sub acest aspect, instanța de revizuire învederează că, deși aparent se întrevode temeiul prevăzut la art. 449 lit. g) al Codului de procedură civilă, inițierea unei proceduri amiabile de către Guvern, totuși cererea de revizuire în circumstanțele de față nu poate fi admisă, în special prin prisma constatării de către instanța de revizuire a pretinsei încălcări al art. 6 § 1 din Convenție. Or, punerea în discuție a problemei cu privire la existența presupusei ingerințe în dreptul CCL nr. 312 de a-i fi auzite argumentele cu privire la tardivitatea acțiunii înaintate de SRL „S.B.-Fainex”, pe când rolul instanței de revizuire este de a constata dacă există temeiuri excepționale pentru redeschiderea procedurii judiciare. Asemenea temeiuri nu au fost indicate de revizuent.

Din această perspectivă, în contrariul cu alegațiile revizuentului, prin simpla redeschidere a procedurii judiciare nu poate fi remediată pretinsa încălcare invocată de revizuent. Astfel, casarea unei decizii irevocabile în scopul acordării doar a posibilității de a verifica, temeinicia argumentelor CCL nr. 312, care de fapt nu au fost susținute de însăși CCL nr. 312 în cadrul judecării fondului cauzei și reținând că pretinsa încălcare nu este aparentă, aduce atingerea principiului securității raporturilor juridice.

În primul rând, instanța de revizuire consideră important de a evidenția că, în pofida aserțiunilor CCL nr. 312 din plângerea depusă la CtEDO, din comunicatul CtEDO, din cererea de revizuire și celor din cadrul audierii publice a părților, *de fapt*, acțiunea inițială depusă de SRL „S.B.-Fainex” *nu a fost respinsă inclusiv pe temei de tardivitate*, ci ca fiind neîntemeiată, iar CCL nr. 312 nu a contestat nici cu apel hotărârea primei instanțe și nici nu a invocat tardivitatea în instanța de apel. Mai mult, CCL nr. 312 nu a depus nici referință la apelul declarat de către SRL „S.B.-Fainex”, iar în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului cu menținerea

hotărârii primei instanțe (vol. IV, f.d. 193). În asemenea circumstanțe, instanța de apel în limitele apelului depus exclusiv de SRL „S.B.-Fainex”, a examinat temeinicia fondului cauzei și nu argumentele cu privire la pretinsa tardivitate a acțiunii inițiale.

În continuare este important de a evidenția, CCL nr. 312 nu a contestat nici cu recurs decizia instanței de apel prin care a fost menținută soluția de respingere pe fond a acțiunii inițiale, solicitând prin referință la recursul declarat de SRL „S.B.-Fainex”, menținerea soluțiilor emise de instanțele inferioare (vol. V, f.d. 28), motiv pentru care pretinsele argumente cu privire la tardivitatea acțiunii inițiale nici nu puteau fi luate în considerație.

Reținând acest aspect important, în cazul în care CCL nr. 312 nu a fost mulțumită de o hotărâre de respingere a acțiunii inițiale depuse de SRL „S.B.-Fainex” ca neîntemeiată și nu pe temeiuri de tardivitate, aceasta urma să întreprindă toate măsurile procedurale pentru a-și expune acest dezacord, prin contestarea cu apel și recurs a hotărârilor defavorabile. În lipsa unei astfel de voințe, instanța de apel și instanța de recurs au examinat cauza în limitele criticilor și solicitărilor expuse în cererile de apel și respectiv recurs, depuse de SRL „S.B.-Fainex” și nu au putut crea o situație mai dificilă pentru cel care exercita calea de atac. Circumstanțele redată atestă că pretinsa încălcare a dreptului CCL nr. 312 de a-i fi auzite argumentele cu privire la tardivitatea acțiunii nu este aparentă, or aceasta de fapt nu a insistat asupra lor, fiind mulțumită de soluția instanței de fond și instanței de apel de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată, solicitând pe tot parcursul judecării cauzei menținerea acestor soluții.

Nici din punct de vedere a pretinsei ingerințe în dreptul CCL nr. 312 de a se bucura în mod pașnic de bunurile sale, sub aspectul că aceasta ar avea două hotărâri favorabile ei și nu putea și trebuia să se aștepte, că aceste hotărâri puteau fi casate, iar fondul cauzei civile putea fi reexaminat în recurs, o încălcare nu este aparentă, or toate circumstanțele importante au fost constatate în cadrul dezbaterilor judiciare în fazele anterioare, părților procedurii în recurs fiind acordată posibilitatea expunerii asupra fondului cererii examinate, obiectul recursului nefiind tardivitatea acțiunii inițiale.

Concomitent, spre deosebire de cauza Grafescolo S.R.L. v. Republica Moldova (hotărâre din 22 iulie 2014, § 23), în care Curtea a constatat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție, în special pentru faptul că Curtea Supremă de Justiție a omis să motiveze neacceptarea argumentului reclamantei cu privire la tardivitatea acțiunii, casând o hotărâre favorabilă reclamantei, în prezenta speță se evidențiază, *in mod repetat*, că Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 nu a avut hotărâri favorabile ei *în partea argumentelor invocate cu privire la tardivitatea acțiunii inițiale*, or aceasta a fost respinsă ca neîntemeiată și nu pe temei de tardivitate, soluție care Cooperativa nu a contestat, pentru ca acest subiect să poată fi pus în discuție atât în apel, cât și în ordinea de recurs.

Concluzionând cele expuse, instanța de revizuire reține că CCL nr. 312 nu a epuizat toate căile de atac naționale, nefiind scutită de a sesiza instanțele naționale cu acel capăt de cerere cu privire la tardivitatea acțiunii inițiale depusă de SRL „S.B.-Fainex” care ulterior l-a formulat în fața CtEDO. Astfel, pentru a epuiza în mod corespunzător căile de atac interne, nu este suficient ca o încălcare a Convenției să fie „evidentă”, astfel cum reiese din faptele cauzei sau din argumentele

reclamantului. Mai degrabă, reclamantul trebuie să fi contestat efectiv (în mod expres sau pe fond) încălcarea în cauză într-un mod care să nu lase *nici o îndoială* cu privire la faptul că același capăt de cerere care a fost ulterior formulat în fața Curții a fost într-adevăr invocat la nivel național (cauzele Farzaliyev împotriva Azerbaidjanului, hotărâre din 28 mai 2020, pct. 55; Peacock împotriva Regatului Unit (dec.), pct. 38).

În principiu este irelevant faptul dacă un observator independent ar considera acțiunea inițială tardivă, or *examinarea și respingerea ei în fond și nu pe temeiuri de tardivitate* nu a fost obiectată de CCL nr. 312 în modul prevăzut de lege prin exercitarea unei căi de atac. În ipoteza în care pe rolul instanței de apel și respectiv instanței de recurs s-ar afla o cerere de recurs având ca obiect verificarea respectării termenului de prescripție la depunerea acțiunii inițiale, urma a se ține cont că în litigiu a fost încheiat un contract cu un termen de executare la 05 octombrie 2009, care aparent și urmează a fi considerat drept momentul începerii scurgerii termenului de prescripție. Totuși, în legislația civilă există cazuri de întrerupere a acestui termen și anume potrivit art. 277 alin. (1) lit. b) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria.

Astfel, din materialele cauzei reiese că SRL „S.B.-Fainex” a prestat anumite servicii, iar Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 urma să achite costul acestora și în pofida faptului că nu a achitat până la data stabilită în contract, a recunoscut faptul prestării acestor servicii prin semnarea facturilor fiscale, actelor de executare și proceselor-verbale de recepție din 27 octombrie 2011. Deși Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 a contestat aceste acte juridice pe temei de lipsă de împuterniciri a administratorului Cooperativei care a semnat actele, acțiunea în anulare ulterior fiind respinsă, totuși acele lucrări prestate de SRL „S.B.-Fainex” au fost recepționate repetat la 18 noiembrie 2011 de către noul administrator ales al Cooperativei. La caz, se atestă recunoașterea de către Cooperativă a lucrărilor prestate și a obligației de a achita costul lucrărilor, fapt care a întrerupt termenul de prescripție, iar depunerea acțiunii inițiale la 23 octombrie 2013 a fost efectuată în termenul prevăzut de lege, eventual scutind SRL „S.B.-Fainex” de necesitatea depunerii unei cereri de repunere în termen.

În al doilea rând, instanța de revizuire relevă că unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (cauzele Brumărescu v. România, nr. 28342/95, § 61-62 și Roșca v. Moldova, nr.6267/02, §24-25, Riabîh v.

Rusia, § 52).

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă practica CtEDO, potrivit căreia Curtea a reiterat că securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului autorității lucrului judecat, care instituie că nici o parte nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri definitive și obligatorii întru obținerea unei reexaminări și unei noi soluții în cauză. (cauza E. și D. Duca v. Republica Moldova, hotărârea din 03 martie 2009).

Concluzionând totalitatea celor expuse, instanța de revizuire nu întrevode careva temeuri plauzibile referitoare la existența încălcărilor prevederilor Convenției și având în vedere faptul că temeiul invocat în cererea de revizuire nu se încadrează în temeiul prevăzut de art. 449 lit. g) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de CCL nr.312, împotriva deciziei din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „S.B.- Fainex” împotriva CCL nr.312 cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și a penalității de întârziere, nulității procesului verbal și a hotărârii Adunării Generale extraordinare a CCL nr.312 din 25 septembrie 2011, declararea nulității procesului verbal și a hotărârii Consiliului CCL nr.312 din 22 iulie 2011 și la acțiunea reconvențională depusă de CCL nr.312 împotriva „S.B.-Fainex” SRL cu privire la declararea nulității actelor juridice civile.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic